

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA DI SẢN VĂN HÓA

PHẠM THỊ KIM YÊN

NHỮNG GIÁ TRỊ ĐẶC SẮC
CỦA KHU DANH THẮNG TRÀNG AN
TỈNH NINH BÌNH

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP
NGÀNH BẢO TÀNG HỌC

Mã số: 52320305

***Người hướng dẫn:* PGS.TS. TRƯƠNG QUỐC BÌNH**

HÀ NỘI - 2014

LỜI CẢM ƠN

Khóa luận tốt nghiệp là công trình nghiên cứu nhỏ bé, đánh dấu kết quả cuối cùng của quá trình học tập tại trường Đại học Văn hóa Hà Nội của tôi. Trong suốt thời gian thực hiện khóa luận tôi đã nhận được rất nhiều sự giúp đỡ của các thầy cô, các đơn vị quản lý khu danh thắng Tràng An và gia đình, bạn bè.

Trước tiên tôi xin bày tỏ sự biết ơn tới thầy *PGS.TS Trương Quốc Bình* đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo, giúp đỡ tôi trong suốt quá trình làm khóa luận. Tôi xin chân thành cảm ơn Ban quản lý khu danh thắng Tràng An đã nhiệt tình giúp đỡ, cung cấp tư liệu cho tôi trong quá trình nghiên cứu khảo sát thực tế để hoàn thành khóa luận.

Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn gia đình, bạn bè đã luôn quan tâm, tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và quá trình làm khóa luận. Do thời gian có hạn và trình độ của bản thân còn nhiều hạn chế nên bài khóa luận của tôi cũng không tránh khỏi những thiếu sót. Tôi mong nhận được sự đóng góp, chỉ bảo của các thầy cô giáo.

Tôi xin chân thành cảm ơn!

Hà Nội ngày 20 tháng 04 năm 2014

Sinh viên thực hiện: Phạm Thị Kim Yên

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	1
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN VỀ KHU DANH THẮNG TRÀNG AN, TỈNH NINH BÌNH	8
1.1. Vài nét về vùng đất và con người Ninh Bình.....	8
1.1.1. Địa lý và cảnh quan.....	8
1.1.2. Dân cư, kinh tế, xã hội và truyền thống lịch sử.....	9
1.2. Khái quát về vùng đất và con người ở Tràng An	24
1.2.1. Khu danh thắng Tràng An, Tam Cốc – Bích Động, Cố đô Hoa Lư.....	24
1.2.2. Dân cư, kinh tế, xã hội ở Tràng An	26
CHƯƠNG 2: CÁC GIÁ TRỊ ĐẶC SẮC VỀ THIÊN NHIÊN VÀ VĂN HÓA CỦA KHU DANH THẮNG TRÀNG AN.....	30
2.1. Những giá trị về cảnh quan thiên nhiên	30
2.1.1. Hang động	30
2.1.2. Non nước	36
2.2. Giá trị văn hóa.....	47
2.3. Giá trị Lịch sử	62
2.4. Các giá trị khác	71
CHƯƠNG 3: NHỮNG ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NHẪM BẢO VỆ VÀ PHÁT HUY NHỮNG GIÁ TRỊ CỦA KHU DANH THẮNG TRÀNG AN.....	76
3.1. Những định hướng chung về bảo vệ và phát huy giá trị khu danh thắng Tràng An	76
3.2. Kiến nghị một số giải pháp phát huy giá trị đặc hữu của khu danh thắng phục vụ việc phát triển du lịch bền vững.....	76
3.2.1. Giải pháp về tổ chức và quản lý	77
3.2.2. Giải pháp về môi trường và bảo vệ tài nguyên sinh vật	80

3.2.3. Giải pháp đối với việc huy động vốn đầu tư	81
3.2.4 .Giải pháp về giáo dục và đào tạo phát triển nhân lực	82
3.2.5. Giải pháp tăng cường quảng bá khu Danh thắng Tràng An	84
3.2.6. Giải pháp đa dạng hóa và nâng cao chất lượng sản phẩm du lịch.....	85
KẾT LUẬN	87
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	88
PHỤ LỤC	

PHẦN MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Ninh Bình là một tỉnh nằm ở phía Đông Nam của đồng bằng Bắc Bộ, hấp dẫn du khách bởi quần thể du lịch kỳ thú với những giá trị tự nhiên và văn hóa nổi bật như: Vườn quốc gia Cúc Phương, Tam Cốc, Bích Động, Cố đô Hoa Lư, Nhà thờ đá Phát Diệm. Hai năm trở lại đây khu danh thắng Tràng An được đầu tư xây dựng và đưa vào khai thác phục vụ du lịch thì du lịch Ninh Bình càng phát triển với định hướng khai thác du lịch thành ngành kinh tế chủ yếu của tỉnh. Khu du lịch Tràng An nằm ở phía Đông Bắc của tỉnh Ninh Bình thuộc địa phận các xã: Trường Yên, Ninh Xuân, Ninh Hải (thuộc huyện Hoa Lư), xã Gia Sinh (của huyện Gia Viễn), xã Ninh Nhất, phường Tân Thành (thành phố Ninh Bình) với tổng diện tích hơn 12000 ha.

Khu du lịch Tràng An là điểm du lịch mới được đưa vào khai thác và với lợi thế về cảnh quan Tràng An đã được đánh giá là một trong những địa điểm du lịch hấp dẫn vào bậc nhất của nước ta hiện nay. Đến với Tràng An du khách sẽ được chiêm ngưỡng cảnh núi non hùng vĩ được ví như một “Hạ Long trên cạn” với những hang động kỳ thú, những dải núi đá vôi, cùng với dòng sông xanh biếc tạo nên một khung cảnh hết sức nên thơ. Tràng An còn là nơi du khách có thể khám phá những giá trị về lịch sử của mảnh đất và con người nơi đây được hình thành trong suốt chiều dài lịch sử của dân tộc.

Với những giá trị về cả thiên nhiên và văn hóa, Tràng An đang dần trở thành điểm du lịch hấp dẫn đối với du khách khi lựa chọn các chuyến du lịch đến Việt Nam. Tràng An đang trở thành mối quan tâm để góp phần vào việc phát triển du lịch của đất nước, khai thác có hiệu quả tiềm năng du lịch tại khu du lịch danh thắng Tràng An-Ninh Bình.

Việc chọn đề tài “Những giá trị đặc sắc của khu danh thắng Tràng An tỉnh Ninh Bình” nhằm nghiên cứu các giá trị tiêu biểu tại Tràng An, trên cơ sở đó đề xuất một số giải pháp nhằm phát triển du lịch, bảo vệ môi trường tự

nhiên của địa phương, góp phần tăng hiệu quả kinh tế, nâng cao đời sống cho người dân địa phương. Qua bài khóa luận này tôi muốn giới thiệu về hình ảnh quê hương tôi với khu danh thắng Tràng An là nổi bật. Đồng thời tôi cũng muốn tất cả chúng ta cùng chung sức bảo vệ, phát huy giá trị di sản không những cho quê hương, cho dân tộc Việt Nam mà còn cho cả nhân loại.

2. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

- Đối tượng nghiên cứu: Khóa luận tập trung nghiên cứu các giá trị đặc sắc của khu danh thắng Tràng An xã Trường Yên, Ninh Xuân, Ninh Hải (thuộc huyện Hoa Lư), xã Gia Sinh (thuộc huyện Gia Viễn), xã Ninh Nhất, phường Tân Thành (thành phố Ninh Bình).

- Phạm vi không gian nghiên cứu: Khóa luận nghiên cứu khu danh thắng Tràng An xã Trường Yên, Ninh Xuân, Ninh Hải (thuộc huyện Hoa Lư), xã Gia Sinh (thuộc huyện Gia Viễn), xã Ninh Nhất, phường Tân Thành (thành phố Ninh Bình).

3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu

Mục đích nghiên cứu:

- Tìm hiểu nguồn gốc và quá trình tồn tại của khu danh thắng Tràng An.
- Nghiên cứu khu danh thắng Tràng An về giá trị lịch sử, văn hóa, giá trị nổi bật toàn cầu về cảnh quan - địa mạo, địa chất.
- Nghiên cứu đánh giá toàn bộ các giá trị đặc sắc của khu danh thắng Tràng An và từ đó đưa ra một số giải pháp nhằm phát triển du lịch, bảo vệ môi trường tự nhiên của địa phương, góp phần tăng hiệu quả kinh tế, nâng cao đời sống cho người dân địa phương.

Nhiệm vụ nghiên cứu:

- Nghiên cứu tổng thể về tài nguyên du lịch Ninh Bình
- Đưa ra một số giải pháp để phát huy các giá trị của khu danh thắng Tràng An

4. Phương pháp nghiên cứu

Để thực hiện đề tài này người viết đã vận dụng linh hoạt nhiều phương pháp nghiên cứu. Các phương pháp chủ yếu được sử dụng trong đề tài đó là:

- Phương pháp thu thập và xử lý thông tin: Trên cơ sở thu thập thông tin tư liệu từ nhiều nguồn khác nhau như: Sách, báo, đài, tivi, tạp chí, mạng internet..., từ đó chọn lọc để có cái nhìn khái quát, những nhận xét và đánh giá ban đầu về vấn đề nghiên cứu, mà cụ thể ở đây là danh thắng Tràng An thuộc xã Trường Yên, Ninh Xuân, Ninh Hải (thuộc huyện Hoa Lư), xã Gia Sinh (thuộc huyện Gia Viễn), xã Ninh Nhất, phường Tân Thành (thành phố Ninh Bình).

- Phương pháp nghiên cứu thực địa (điền dã): Đây là phương pháp nghiên cứu rất cơ bản để khảo sát thực tế, được sử dụng để thu thập số liệu, thông tin chính xác, khách quan về đối tượng nghiên cứu. Trong quá trình làm đề tài người viết đã đi khảo sát tại huyện Hoa Lư để có thêm thông tin thực tế bên cạnh những tài liệu thu thập được.

- Phương pháp so sánh, phân tích, tổng hợp: Phân tích và tổng hợp các tài liệu liên quan đến đề tài, từ đó đề xuất định hướng, giải pháp phát triển du lịch mang hiệu quả cao mang tính khoa học và thực tiễn nhằm bảo tồn và phát huy giá trị khu danh thắng Tràng An xã Trường Yên, Ninh Xuân, Ninh Hải (thuộc huyện Hoa Lư), xã Gia Sinh (thuộc huyện Gia Viễn), xã Ninh Nhất, phường Tân Thành (thành phố Ninh Bình).

5. Bố cục của khóa luận

Ngoài các phần Mở đầu, Kết luận, Phụ lục và Tài liệu tham khảo, đề tài được chia làm 3 chương:

Chương 1: Tổng quan về khu danh thắng Tràng An tỉnh Ninh Bình.

Chương 2: Các giá trị đặc sắc về thiên nhiên và văn hóa của khu danh thắng Tràng An.

Chương 3: Những định hướng và giải pháp nhằm bảo vệ và phát huy những giá trị của khu danh thắng Tràng An.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo cáo tóm tắt qui hoạch tổng thể phát triển Du lịch Ninh Bình giai đoạn 2007 – 2015, Tỉnh Ninh Bình, 2008.
2. Báo Ninh Bình.org.vn.
3. Vũ Thế Bình (2000), *Non nước Việt Nam*, Nhà xuất bản Văn hóa thông tin.
4. PGS.TS. Trương Quốc Bình(2014), *Bài giảng môn Bảo tồn và phát huy giá trị Di sản Văn hóa phi vật thể*.
5. *Danh thắng Ninh Bình(1994)*, Sở Văn hóa Thông tin và Thể thao.
6. *Dự án xây dựng cơ sở hạ tầng khu du lịch Tràng An*, điều chỉnh, bổ sung.
7. PGS.TS Trịnh Thị Minh Đức(2007), *Bảo tồn di tích lịch sử văn hóa*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
8. Trần Việt Hưng(2000), *Một số vấn đề về phát triển du lịch sinh thái bền vững tại Ninh Bình*.
9. *Luật Di sản Văn hóa 2001 được sửa đổi, bổ sung năm 2009*, Nhà xuất bản chính trị Quốc gia.
10. Lã Đăng Bật (2009), *Kinh đô Hoa Lư xưa và nay*, Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc.
11. *Non nước Ninh Bình*, Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch tỉnh Ninh Bình.
12. *Ninh Bình một vùng sơn thủy hữu tình(2007)*, Nhà xuất bản trẻ, thơ văn xưa vịnh di tích, danh thắng Ninh Bình và chùa Ninh Bình, Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc.
13. Dương Văn Sáu(2008), *Di tích lịch sử - Văn hóa và Danh thắng Việt Nam*, Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội

14. Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Ninh Bình, Dự án xây dựng cơ sở hạ tầng khu du lịch Tràng An.

15. *Tài liệu hội thảo khoa học giá trị Di sản Văn hóa, Cố đô Hoa Lư và khu du lịch Tràng An Ninh Bình*, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Ninh Bình.

16. *Tạp chí Du lịch Ninh Bình*(2003).

17. Trương Đình Tường(2004), *Địa lý văn hóa dân gian tỉnh Ninh Bình*, Nhà xuất bản khoa học xã hội Hà Nội.

18. <http://www.google.com.vn>;

19. <http://www.ninhbinhtourism.com>;

20. [http://www. Wikipedia.org](http://www.Wikipedia.org);